

**ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ, ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ**

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ»**

1. Профіль дисципліни

Кафедра економіки	Рівень вищої освіти – Перший (бакалаврський) рівень Ступінь вищої освіти – Бакалавр Галузь знань 08 Право Спеціальність 081 Право Освітня програма «Право» Кількість кредитів – 4 – 120 год. Рік підготовки – 2, семестр – 4 Форма навчання – денна, заочна Компонент освітньої програми – вибіркова Дні занять – відповідно до розкладу. Консультації – відповідно до графіка навчального процесу. Мова викладання – українська.
--------------------------	--

1. Інформація про викладача

Викладач	Д.е.н., проф. Черевко Ірина Василівна
Контактна інформація	+38068-501-87-15, irener@ukr.net

АНОТАЦІЯ

Продукти інтелектуальної діяльності на сьогодні стають все більш важливими активами, грамотне використання яких дозволяє значно підвищити рівень ефективності господарювання. Тому вивчення дисципліни “Право інтелектуальної власності” для підготовки здобувачів вищої освіти є об’єктивно доцільним. Навчальна дисципліна «Право інтелектуальної власності» забезпечує отримання студентами знань та вмінь, необхідних для формування основ їх подальшої успішної професійної діяльності як фахівців, пов’язаної із особливостями правового регулювання суспільних відносин у сфері інтелектуальної власності.

Навчальна дисципліна «Право інтелектуальної власності» є вибірковою навчальною дисципліною, що належить до циклу професійної підготовки за освітньо-професійною програмою «Право» спеціальністю 081 «Право» галузь знань 08 «Право». Підсумковий контроль – залік.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни є формування у студентів знань та навиків у сфері дотримання і захисту прав на об’єкти інтелектуальної власності, їх створення і набуття правової охорони, комерціалізації а також вміння свідомо використовувати об’єкти інтелектуальної власності для підвищення рівня конкурентоспроможності підприємств та їх продукції і на цій основі – підвищення економічної ефективності функціонування.

Завданнями навчальної дисципліни «Право інтелектуальної власності» є 1) вивчення суті і правового поля функціонування інтелектуальної власності, специфіки окремих груп її об’єктів і основ набуття ними правової охорони; 2) навчання принципам управління інтелектуальною власністю, основам мотивації до створення об’єктів інтелектуальної власності, шляхам та способам їх комерціалізації; 3) вивчення суті промислової власності та авторського права і суміжних прав, права інтелектуальної власності на нетрадиційні її об’єкти, економічного змісту правової охорони інтелектуальної власності на її об’єкти та її економічного ефекту; 4) навчання механізму захисту прав на об’єкти інтелектуальної власності у випадку порушення їх дотримання.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Основними видами навчальних аудиторних занять, під час яких здобувачі вищої освіти отримують необхідні знання, є лекції та практичні заняття. В межах робочого часу викладач може проводити консультації для здобувачів вищої освіти.

При викладанні лекційного матеріалу передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як лекції у формі бесіди, розповіді, пояснення, диспуту та лекції у формі ілюстрування і демонстрування за допомогою мультимедійних пристроїв.

Лекція у формі бесіди, розповіді, пояснення, диспуту дозволяє привернути увагу здобувачів вищої освіти до найбільш важливих питань теми лекції, винести на обговорення дискусійні питання та визначити у процесі діалогу особливості сприйняття навчального матеріалу здобувачами вищої освіти.

Лекція у формі ілюстрування і демонстрування за допомогою мультимедійних пристроїв – це візуальна форма подачі лекційного матеріалу з розгорнутим або коротким коментуванням візуальних матеріалів, що переглядаються за допомогою мультимедійних технічних засобів. Ці дві форми лекцій можуть бути поєднані.

При проведенні практичних занять передбачене виконання практичних робіт у

формі вирішення ситуативних завдань (кейсів) і тестів, проведення ділової гри, заслуховування усних відповідей, доповідей, а також рефератів та демонстрація презентацій, які підготовлені як індивідуальні завдання за темою самостійного вивчення дисципліни.

Здобувачі вищої освіти працюють з друкованим чи надісланим їм в електронній формі інформативним матеріалом, або з інформацією в мережі Інтернет.

Здобувачі вищої освіти можуть здійснювати наукові дослідження шляхом написання та опублікування наукових статей, тез доповідей на конференціях, круглих столах та наукових семінарах.

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ») В АУДИТОРНИЙ ЧАС

Лекції і практичні заняття можуть проводитися з використанням сервісу платформ ZOOM.US., Google Classroom та ін. Також викладач і здобувачі вищої освіти можуть спілкуватись через електронну пошту, Viber, Google Classroom, інші доступні засоби комунікації. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо здобувач відсутній на занятті з поважної причини, він/вона презентує виконані самостійно завдання на консультації у викладача. Під час роботи над виконанням завдань не допускається порушення засад академічної доброчесності.

РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Після вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти здобувають такі **компетентності**:

Інтегральна компетентність (ІК) Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності.

Загальні (ЗК відповідно до освітньої програми «Право»):

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні (фахові, предметні) (СК відповідно до освітньої програми «Право»):

СК2. Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему.

СК6. Здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи і правової системи України.

СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.

СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни “Право інтелектуальної власності” здобувачі першого (бакалаврського) ступеня вищої освіти повинні засвоїти нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання:

РН 2. Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини.

РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

РН 4. Знати та розуміти основи права Європейського Союзу.

РН 15. Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.

РН 17. Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди.

РН 18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

РН 22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Підсумковий (семестровий) контроль з навчальної дисципліни «Право інтелектуальної власності» проводиться у формі заліку або шляхом накопичення балів за поточним контролем по змістовним модулям в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою дисципліни.

Поточний контроль проводиться за результатами роботи здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях, методом оцінювання контрольних робіт, шляхом оцінювання рефератів, індивідуальних завдань.

Оцінювання навчальних досягнень здійснюється за 100-бальною системою з переведенням у систему оцінок за національною шкалою, а також забезпечення ранжування досягнень за шкалою ЄКТС.

Політика оцінювання – передбачає дотримання принципів академічної доброчесності та студентоцентрованого підходу.

Академічна доброчесність - дотримання вимог Положення про академічну доброчесність у ЛНУП». Доступне за посиланням: <https://www.lnup.edu.ua/uk/nav-metviddil/zahalni-polozhennia>

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Науково-технічний прогрес та інтелектуальна діяльність.

Тенденції розвитку науки, культури, техніки і виробництва. Процес розвитку науково-технічного прогресу і його особливості. Людська думка як основа науково-технічного прогресу. Нерівномірність науково-технічного прогресу. Поняття “плато досконалості”.

Досягнення інтелектуальної діяльності як чинник, що формує рівень виробництва, культури, освіти тощо. Суть і значення інтелектуальної діяльності в науково-технічному прогресі. Їх схожість і відмінності.

Інтелектуальна діяльність і творчість.

Поняття творчості. Її значення в процесі науково-технічного прогресу. Творчість як унікальна властивість людини. Творчість і розумова діяльність. Творчість та інтелектуальна діяльність – спільність і відмінності понять.

Поняття і зміст інтелектуальної власності як результату інтелектуальної діяльності.

Результати творчої діяльності і результати інтелектуальної діяльності – спільність і відмінності. Законність права власності на результати творчої і результати інтелектуальної діяльності в Україні. Умови надання правової охорони результатам інтелектуальної діяльності. Наука та інтелектуальна діяльність. Походження поняття “Інтелектуальна власність”. Стокгольмська конвенція 1967 р. Створення Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ). Сучасне трактування поняття “Інтелектуальна власність”. Значення інтелектуальної власності як цивільно-правового інституту і як сукупності суб'єктивних прав творця на результат його творчої діяльності. Особливості інтелектуальної власності у різних сферах життя і діяльності людини.

Майнові та немайнові права інтелектуальної власності.

Дві гілки права інтелектуальної власності. Особисте (немайнове) право творця на створений ним конкретний результат інтелектуальної праці. Особисті немайнові права, пов'язані з майновими правами. Особисті немайнові права, не пов'язані з майновими правами. Поняття майнового права. Матеріальне (майнове) право на результат інтелектуальної праці (об'єкт права). Види майнового права. Володіння результатом інтелектуальної діяльності. Ноу-хау. Володіння авторським і суміжними правами. Право користування об'єктами права інтелектуальної власності.

Об'єкти та суб'єкти права інтелектуальної власності, їх економічний зміст та особливості.

Інтелектуальна власність як структурна складова системи суспільних відносин власності. Об'єкти права інтелектуальної власності як результати інтелектуальної діяльності. Види суб'єктів права інтелектуальної власності. Суб'єкти авторського права. Суб'єкти права інтелектуальної власності на нетрадиційні об'єкти.

Життєвий цикл об'єкта інтелектуальної власності.

Відмінності і особливості часових обмежень існування особистих немайнових прав інтелектуальної власності та майнових прав у правовідносинах інтелектуальної власності. Терміни чинності майнових прав. Циклічність процесу їх існування. Етапи життєвого циклу об'єктів інтелектуальної власності – створення, набуття прав, використання (комерціалізація), захист, утилізація. Зміст та необхідність і значення кожного етапу.

ТЕМА 2. ІНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВЕ ПОЛЕ ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Структура державної системи правової охорони інтелектуальної власності.

Структура державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні. Національний орган інтелектуальної власності: Державна організація “Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій” (УкрНОІВІ). ДП «Український інститут інтелектуальної власності» (УІІВ). Громадська організація «Українська агенція з авторських та суміжних прав». Центр підтримки технологій та інновацій в Україні (Technology and Innovation Support Centers (TISCs)). Біржа промислової власності. Фабрика

ідей. Функції інституцій – складових державної системи правової охорони інтелектуальної власності.

Передумови та етапи формування системи охорони прав інтелектуальної власності у світі.

Прояви інтелектуальної власності у стародавніх Римі, Греції, Єгипті. Фірмові знаки в Асирії і Вавілоні. Клеймування і таврування. Цехові знаки. Водяні знаки. Старогерманські позначення. Чотири етапи історії розвитку науки, літератури, мистецтва, техніки тощо щодо їх охорони простежуються чотири етапи. Суть та історія привілеїв у Венеціанській республіці та в Англії XII-XV ст. Патентні грамоти. Перші патентні закони у США 1790 р. та у Франції у 1791 р. Роль Бомарше в розвитку авторського права. Роль виникнення книгодрукування на розвиток системи охорони інтелектуальної власності. Статут Анни. Статути гільдій. Перші закони про цивільно-правову охорону товарних знаків Франції, Великобританії, США, Німеччині у 1830-1890 рр.

Реалізація ідеї міжнародної охорони винаходів.

Промислова революція на зламі XIX-XX ст. Ріст винахідницької активності. Поширення патентної системи охорони промислової власності в країнах світу. Впровадження принципу новизни підходу. Митний союз німецьких держав. Суперечність ідеї міжнародної охорони винаходів і принципу свободи міжнародної торгівлі. Інтернаціоналізація системи правової охорони промислової власності. Паризька Конвенція. Створення Союзу з промислової власності 20 березня 1883 р. Положення про національний режим прирівнення. Право пріоритету. Загальні правила, встановлені Конвенцією. Бернська конвенція 1886 р. про охорону літературних і художніх творів. Міжнародний союз з охорони літературних і художніх творів. Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків (1891 р.). Всесвітня конвенція про авторське право (Женева, 1952 р.). Конвенція про утворення Всесвітньої організації інтелектуальної власності (Стокгольм, 1967 р.).

Формування системи законодавства України про інтелектуальну власність. Законодавство Великого князівства Литовського, Речі Посполитої, Австро-Угорщини на території України. Литовський Статут. Юридичні документи України XVIII і першої половини XIX ст. Основні напрями вдосконалення законодавства у сфері інтелектуальної власності. Конституція України - про інтелектуальну власність. Права володіння, користування і розпорядження інтелектуальною власністю. Цивільний кодекс України - про інтелектуальну власність. Концепція реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні. Національна Стратегія інтелектуальної власності. Правове поле авторського права.

Відповідність українського законодавства у сфері інтелектуальної власності європейському.

Матриці показників ефективності наближення законодавства України до законодавства ЄС. Критерії відповідності законодавства ЄС та України у сфері інтелектуальної власності. Результати оцінки відповідності законодавства України та ЄС у сфері охорони інтелектуальної власності. Прогалини у законодавстві про інтелектуальну власність.

ТЕМА 3. ПОНЯТТЯ, НАБУТТЯ І ОХОРОНА ПРАВ НА ВИНАХОДИ, КОРИСНІ МОДЕЛІ ТА ПРОМИСЛОВІ ЗРАЗКИ

Набуття прав на винаходи, корисні моделі та промислові зразки

Закони України, що регламентують права на об'єкти промислової власності. Винахід, корисна модель, промисловий зразок як об'єкти цивільних прав. Права на винаходи,

корисні моделі і промислові зразки. Умови правової охорони винаходу, корисної моделі і промислового зразка. Суб'єкти патентного власності. Винахідники, автори промислових зразків, їх правонаступники і спадкоємці. Роботодавці.

Особисті немайнові права винахідника і автора промислового зразка. Майнові права патентовласника. Виключне право на використання винаходу, корисної моделі, промислового зразка. Зміст виключного права.

Процедура отримання патенту на винахід і оформлення документів. Зміст заявки на видачу патенту. Опис винаходу і формула винаходу (корисної моделі). Вартість патентування винаходу (корисної моделі). Строк дії патенту і умови дострокового припинення його дії. Територіальні обмеження дії патенту. Умови патентоспроможності промислового зразка – новизна і промислова придатність. Міжнародна охорона промислових зразків. Право інтелектуальної власності на промислові зразки в ЄС. Набуття права на промисловий зразок за міжнародною процедурою та в ЄС. Складання документів заявки на промисловий зразок за національною процедурою. Формальна експертиза заявки на промисловий зразок за національною процедурою.

Поняття порушення патентних прав. Відповідальність за порушення прав володільця патенту. Цивільно-правова відповідальність за порушення патентних прав. Обсяг відповідальності.

Патентно-ліцензійна політика та патентні дослідження в процесі створення інтелектуальної власності

Патентно-ліцензійна політика як чинник інноваційної активності підприємства. Важливість володіння ексклюзивною інформацією. Динаміка „інтелектуального" ринку. Роль і значення патентних досліджень у формуванні інтелектуальної власності.

Сучасна ситуація в інноваційно-науково-технологічній сфері в Україні. Динаміка обсягів видачі охоронних документів на ОПВ в Україні.

Поняття про патентну інформацію. Роль і значення патентної інформації у формуванні інтелектуальної власності. Корисність патентної інформації. Джерела патентної інформації та стандарти ВОІВ як інструмент уніфікації представлення. Безоплатні та комерційні бази даних для забезпечення проведення патентних досліджень. Інформаційні джерела для проведення патентних досліджень.

Європейський патентний реєстр (European Patent Office). Європейське патентне відомство. Бази даних: інформаційно-пошуковий портал ESPASENET, інформаційно-пошуковий портал PATENTSCOPE, інформаційно-пошуковий портал PATENTLENS, інформаційно-пошуковий портал УКРПАТЕНТ, інформаційно-пошуковий портал GOOGLE.

ТЕМА 4. ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА ЗАСОБИ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ УЧАСНИКІВ ЦИВІЛЬНОГО ОБОРОТУ, ТОВАРІВ І ПОСЛУГ

Поняття та система засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг, її співвідношення з авторським та патентним правом. Особливості прав на засоби індивідуалізації.

Правова охорона комерційних (фірмових) найменувань.

Поняття та особливості охорони комерційних (фірмових) найменувань. Критерії охороноздатності комерційних найменувань. Суб'єкти прав на комерційні найменування. Зміст суб'єктивних прав на комерційне найменування. Припинення прав на комерційні найменування.

Правова охорона торговельних марок в Україні.

Торговельна марка як об'єкт правової охорони. Види торговельних марок. Вимоги до оформлення заявок на торговельні марки. Перевірка заявок на торговельні марки на відповідність формальним вимогам. Умови надання правової охорони. Законодавство у сфері правової охорони торговельних марок. Бази даних та інформаційно-довідкові системи. Засоби комунікації. Етапи проходження заявки від подання до отримання свідоцтва. Кваліфікаційна експертиза. Подання заперечення. Торговельні марки, які суперечать публічному порядку. Торговельні марки, які не відповідають умовам надання правової охорони. Реєстрація позначення як торговельної марки. Захист прав на торговельну марку.

Міжнародна реєстрація торговельної марки, нормативно-правова база та загальний огляд Мадридської системи. Подання заявки на міжнародну реєстрацію торговельної марки відповідно до форми ММ2.

Правова охорона географічних зазначень.

Поняття географічного зазначення. Торговельна марка та географічне зазначення: спільне та відмінне у механізмі правової охорони. Зазначення походження товару та його види. Особливості охорони назви місця походження товару та географічного зазначення. Процедура реєстрації географічних зазначень в Україні. Зміст суб'єктивних прав на географічне зазначення. Підстави припинення охорони географічних зазначень.

Значення і особливості брендингу в системі набуття і охорони права інтелектуальної власності.

Поняття бренду і брендингу. Умови перетворення торгової марки на бренд. Проблеми брендингу в Україні. Особливості роботи з брендом. Особливості окремих продуктивних брендінгів.

ТЕМА 5. ПОНЯТТЯ, НАБУТТЯ І ОХОРОНА АВТОРСЬКОГО І СУМІЖНОГО ПРАВА.

Авторське право і суміжні права.

Закон України “Про авторське право і суміжні права”- його зміст і значення. Авторське право у Конституції України. Поняття авторського права і суміжних прав. Основне завдання авторського права. П'єр Огюстен Бомарше (Карон) в історії розвитку авторського права. Особливості авторського права як форми ІВ. Об'єкти авторського права і суміжних прав. Державна реєстрація авторського права. Особливості охоронних документів та процедури їх одержання. Особливості процедури закріплення виникнення і здійснення суміжних прав.

Авторське право і літературна діяльність.

Види літературної діяльності і літературних творів. Наука, література і мистецтво. Поняття твору як об'єкту ІВ. Твори, що не об'єктами ІВ. Особливості літературної діяльності як виду інтелектуальної творчої діяльності. Уразливі місце правової охорони результатів літературної творчості. Особливості державної реєстрації результатів літературної діяльності та ліцензування останньої. Виникнення авторського права на твір. Свідоцтво як охоронний документ на результат літературної діяльності.

Особливості авторського права на твори образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва.

Поняття мистецтва (мистецької діяльності) як виду інтелектуальної діяльності. Образотворче мистецтво. Живопис як вид образотворчого мистецтва. Його види. Графіка. Гравюра. Скульптура. Комп'ютеризація мистецької діяльності. Твори образотворчого

мистецтва як об'єкти авторського права. Право слідування. Копіювання. Твори декоративно-прикладного мистецтва (твори ужиткового мистецтва). Твори дизайну. Можливі підміни у визначенні об'єктів права інтелектуальної власності.

Особливості авторського права на фотографічні твори.

Творчий характер фотографічного процесу. Проблеми авторства у фотографії. Правовласник фотографічних творів. Особливості цифрової фотографії. Можливості захисту авторства. Технічні засоби захисту. Знак копірайта. Водяні знаки. Особливості авторства фотографії в Інтернеті. Види ліцензування використання фотографій.

Особливості авторського права на музичні твори та комп'ютерні програми і бази даних.

Поняття музичного твору. Музичні твори як об'єкти авторського права. Особливості авторського права на музичні твори та його охорони. Авторський договір. Право автора як особисте право. Організації, що управляють майновими правами. Тариф роялті.

Поняття комп'ютерної програми. Комп'ютерні програми як об'єкт авторського права. Піратство у сфері комп'ютерних програм. суть авторського права на комп'ютерні програми та бази даних. послідовність набуття авторських прав на ці об'єкти. Компіляція (база) даних як об'єкт авторського права.

Економічний зміст і ефективність авторської охорони та формальна модель авторського права.

Витрати на створення об'єкту авторського права. Витрати на оформлення документів на охорону авторського права. Можливі способи використання об'єктів авторського права. Доходи від використання об'єктів авторського права. Чинники формування доходів від використання об'єктів авторського права. Витрати на відтворення та вартість ідеї твору. Вибір економічно оптимального рівня правової охорони об'єкту авторського права. Формалізація розрахунків економічної ефективності авторської охорони. Визначення можливого прибутку автора ОІВ.

Особливості колективного авторства в контексті інтелектуальної власності.

Колективне управління майновими правами правовласників у сфері авторського права і суміжних прав (добровільне, розширене та обов'язкове колективне управління; реєстрація та акредитація організацій колективного управління; збір, розподіл та виплата винагороди правовласникам; обмеження під час дії воєнного стану).

ТЕМА 6. НАБУТТЯ І ОХОРОНА ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА НЕТРАДИЦІЙНІ ОБ'ЄКТИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Правова охорона наукових відкриттів

Загальні підходи до наукових відкриттів. Об'єкти наукових відкриттів. Явище. Властивість. Закономірність. Право на наукове відкриття. Міжнародний досвід щодо правової охорони наукових відкриттів.

Особливості комерційної таємниці як нетрадиційного ОІВ.

Поняття комерційної таємниці. Відмінна особливість комерційної таємниці в сукупності ОІВ. Підстави виникнення, зміни і припинення правовідносин щодо комерційної таємниці. Проблеми із законодавчим забезпечення охорони комерційної таємниці. Конфіденційність інформації та способи забезпечення її дотримання.

Особливості набуття прав ІВ на компонування напівпровідникового виробу, рацпропозиції

Поняття раціоналізаторської пропозиції. Охороноздатність рацпропозиції. Процедура оформлення і одержання охоронного документу-свідоцтва. Термін дії охоронного свідоцтва на рацпропозицію та визначення її економічної раціональності.

Поняття компонування напівпровідникового виробу. Права інтелектуальної власності

на компонування напівпровідникового виробу.

Правова охорона селекційних досягнень у рослинництві та тваринництві

Поняття та ознаки сорту рослин. Поняття та ознаки селекційного досягнення в галузі тваринництва. Критерії охороноздатності сорту рослин. Особисті немайнові права на сорт рослин, породу тварин. Майнові права на сорт рослин, породу тварин, порядок їх набуття. Тимчасова правова охорона сорту. Строк чинності прав інтелектуальної власності на сорт рослин, породу тварин. Припинення права на сорт та визнання його недійсним. Захист прав на сорт рослин, породу тварин.

ТЕМА 7. ДОГОВОРИ У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Види договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Правове регулювання договорів щодо використання об'єктів інтелектуальної власності.

Поняття «ліцензія» та «ліцензійний договір» на використання об'єкта права ІВ. Види ліцензій(за обсягом прав). Умови укладення ліцензійного договору. Типові ліцензійні договори. Субліцензія та субліцензійний договір

Договір про створення за замовленням і використанням об'єкта права інтелектуальної власності. Характерні ознаки договору. Підрядний або змішаний договір. Сфери застосування договору. Особисті немайнові права інтелектуальної власності на об'єкт. Майнові права інтелектуальної власності на об'єкт

Договір про передачу виключних майнових прав інтелектуальної власності

Консенсуальний договір. Сторони договору. Правова характеристика. Предмет договору. Виключні майнові права інтелектуальної власності. Істотні умови договору. Реєстрація факту передачі прав на об'єкти інтелектуальної власності. Майнові права інтелектуальної власності. Відплатний та безвідплатний договір.

Договір комерційної концесії

Поняття «франчайзинг». Мета договору комерційної концесії. Правове регулювання договору комерційної концесії. Сторони договору. Правова характеристика. Предмет договору комерційної концесії. Форма та державна реєстрація договору комерційної концесії. Обов'язки сторін договору комерційної концесії. Відповідальність правоволодільця за вимогами, що заявляються до користувача. Припинення договору комерційної концесії. Договір комерційної субконцесії.

Авторські договори. Договори на замовлення та на виконання НДР та ДКТР. Договори у сфері трансферу технологій. Інші види договорів у сфері ІВ. Правові засади укладання окремих видів договорів у сфері інтелектуальної власності.

ТЕМА 8. ЗАХИСТ ПРАВ НА ОБ'ЄКТИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Необхідність захисту права на об'єкти інтелектуальної власності та існуючі проблеми.

Захист прав інтелектуальної власності, його зміст, форми та способи. Юрисдикційні та неюрисдикційні форми захисту прав інтелектуальної власності. Захист прав інтелектуальної власності в адміністративному та судовому порядку.

Дії, що визнаються порушенням прав інтелектуальної власності.

Поняття порушення прав на інтелектуальну власність і класифікація порушувальних дій по відношенню до різних об'єктів інтелектуальної власності. Порушення патентних прав. Порушення інтелектуального права чи суміжних прав. Будь-яке посягання на права суб'єкта права інтелектуальної власності. Порушення прав інтелектуальної власності по

відношенню до: винаходів (корисних моделей; до промислових зразків; до зазначення походження товарів; знаків для товарів і послуг; авторського права та суміжних прав.

Судочинство у сфері інтелектуальної власності. Процесуальні форми захисту прав інтелектуальної власності. Судова експертиза об'єктів інтелектуальної власності. Захист прав інтелектуальної власності в кіберпросторі. Захист прав інтелектуальної власності на митному кордоні.

Складність з поданням доказів використання об'єктів інтелектуальної власності у мережі Інтернет. Проблеми недостатньої обізнаності суспільства про порушення прав інтелектуальної власності, зокрема про підробки і піратство.

Відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності та контроль за дотриманням права на ОІВ. Види юридичної відповідальності за порушення прав інтелектуальної власності.

Взаємодія ІР Офісу з правовласниками як запорука посилення захисту прав інтелектуальної власності.

Позасудові способи захисту прав інтелектуальної власності. Медіація у сфері інтелектуальної власності в Україні

Медіація як альтернативний метод вирішення спорів (ADR): поняття, природа та принципи. Медіаційна процедура. Оцінка медіабельності ІР-спорів.

Медіаційні процедури за правилами ВОІВ: особливості, принципи та етапи. Арбітражна процедура ВОІВ. Порівняльний аналіз медіації та арбітражу в рамках ВОІВ. *Практика розгляду справ колегіальними органами УКРНОІВІ.*

ТЕМА 9. МІЖНАРОДНІ ТА ЗАКОРДОННІ АСПЕКТИ СПІВРОБІТНИЦТВА У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ. ПРАВОВА ОХОРОНА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В ЄС

Міжнародна система інтелектуальної власності.

Міжнародні договори про захист прав інтелектуальної власності. Глобальні договори системи охорони прав інтелектуальної власності: Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ) – утворення, завдання, принципи діяльності. Система директивного регулювання процесів уніфікації та гармонізації законодавства про інтелектуальну власність.

Організація правового регулювання торгівлі правами інтелектуальної власності на міжнародному рівні.

Необхідність ефективної охорони інтелектуальної власності для України на міжнародному рівні. Інтернаціоналізація комерційного використання результатів інтелектуальної діяльності. Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ). Міжнародний договір про патентну кооперацію (РСТ). Договір про міжнародну реєстрацію аудіовізуальних творів (FRT). Світова організація торгівлі (СОТ). Європейський Союз (ЄС). Північноамериканська асоціація вільної торгівлі. Приєднання сфери інтелектуальної власності до системи СОТ. Створення СОТ-Угоди про торгові аспекти прав на інтелектуальну діяльність (TRIPS). Суд Європейського Співтовариства.

Захист прав інтелектуальної власності в рамках угоди TRIPS. Особливості міжнародно-правового регулювання авторського права в рамках Всесвітньої організації інтелектуальної власності, ЮНЕСКО та інших спеціалізованих установ ООН. Міжнародні механізми охорони торговельних аспектів прав інтелектуальної власності в рамках Світової організації торгівлі.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Нормативно-правові акти

1. Конституція України : Закон України від 28. 06. 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Цивільний кодекс України: Кодекс України від 16.01.2003 №435-IV. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T030435>
3. Цивільний процесуальний кодекс України: Кодекс України від 18.03.2004 № 1618-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>
4. Господарський процесуальний кодекс України: Кодекс України від 06.11.1991. №1798-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text>
5. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-ІІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#n2290>
6. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (з протоколами) (Європейська конвенція з прав людини). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
7. Деякі питання Національного органу інтелектуальної власності <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/943-2022-%D1%80#Text>
8. Міжнародна конвенція з охорони нових сортів рослин URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_856#Text
9. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 01 грудня 2022 року № 2811-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text>
10. Про державну таємницю: Закон України від 21 січня 1994 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12#Text>
11. Про науково-технічну інформацію: Закон України від 25.06.1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3322-12#Text>
12. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі: Закон України від 14.10.2020, підстава - [703-ІХ](https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3687-12#Text). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3687-12#Text>
13. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг: Закон України від 15.12.1993 № 3689-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3689-12#Text>
14. Про охорону прав на промислові зразки: Закон України від 14.10.2020, підстава - [703-ІХ](https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3688-12#Text). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3688-12#Text>
15. Про охорону прав на сорти рослин : Закон України від 21.04.1993 № 3116-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3116-12#Text>
16. Про охорону прав на компонування напівпровідникових виробів: Закон України від 5 листопада 1997 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/621/97-%D0%B2%D1%80#Text>
17. Про племінну справу у тваринництві: Закон України від 15 грудня 1993 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3691-12#Text>

Основна література

1. Черевко Г.В. Інтелектуальна власність. К. : Знання, 1998. 360 с.
2. Харитоновна О.І., Ульянова Г.О., Мазуренко С.В., Кирилюк А.В., Бааджи Н.П., Галупова Л.І., Мартинюк І.В. Права інтелектуальної власності та їх захист : навч.-метод. посіб. для здобувачів вищої освіти галузі знань 08 «Право» спец.; НУ «ОЮА». Одеса, 2024. 121 с. URL: <https://hdl.handle.net/11300/27459>; DOI: 10.32837/11300.27459
3. Харитоновна О.І. Право інтелектуальної власності : підручник / за заг. ред. О.І. Харитоновної. Київ: Юрінком Інтер, 2020. 540 с.

4. *Кадетова О.* Угода про асоціацію України з Європейським Союзом в системі джерел права інтелектуальної власності: монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2019. 344 с.
5. *Микієвич М.М., Сорока Н.Є.* Практика Суду Європейського Союзу у сфері авторського права: навч. посібник. Видавництво: Право, 2024. 480 с.
- 6.
7. *Гордієнко С.Г.* Інформація, інновації, інтелектуальна власність та їх захист в Україні: досвід пізнання, проблеми розуміння та шляхи їх вирішення : монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2023. 772 с.

Додаткова література.

1. Актуальні проблеми права інтелектуальної власності: навчальний посібник / В. К. Матвійчук, С. А. Пилипенко, Т. П. Устименко та ін.; За ред. І. С. Тімуш, Ю. В. Нікітіна, В. П. Мироненко. К.: Національна академія управління, 2014. с. 278
2. *Аксютіна А.В., Нестерцова-Собакарь О.В., Тропін В.В.* та ін. Інтелектуальна власність: навч. посібник для студ. вищ. навч.закл. / За заг ред канд. юрид. наук, доц. Нестерцової-Собакарь О.В. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 140 с.
3. *Андрощук Г.О.* Інтелектуальна власність в національних інноваційних системах: монографія. Національна академія правових наук України, Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності. Київ: Інтерсервіс, 2018. 364 с.
4. Бахур О.В. Судовий захист прав інтелектуальної власності у сфері господарювання: теорія, законодавство, практика. Видавництво: Юрінком Інтер, 2023. 172 с.
5. *Базилевич В.Д.* Інтелектуальна власність: підруч.; 2-е видання. К.: Знання. 2008. 431 с.
6. Вірченко В.В. Інтелектуальна власність: теоретичні витоки та економічні імперативи розвитку. Видавництво: Ліра-К., 2018. 488 с.
7. *Галупова Л.І.* Захист прав інтелектуальної власності в умовах воєнного стану. Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів ХХІ століття» (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права) : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 червня 2022 р.) / за загальною редакцією С. В. Ківалова. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Т. 2. С. 745-749.
8. *Жилінкова О.В.* Договірне регулювання відносин щодо інтелектуальної власності в Україні та закордоном: монографія. К.: Юрінком Інтер, 2015. 280 с.
9. Запобігання митним правопорушенням: охорона і захист прав інтелектуальної власності на митному кордоні України: монографія; за заг. ред. Пашка П. В. Ірпінь–Хмельницький: ФОП Стрихар А. М., 2017. 323с.
10. Інтелектуальна власність: навч.посіб. / Р.Ю. Кожушко, М.В. Колосніченко, І.П. Остапчук і ін. К.: КНУТД, 2014.108 с.
11. *Ієвіня О.В.* Навчально-методичні матеріали з дисципліни «Право інтелектуальної власності» для студентів юридичного факультету та факультету правового забезпечення підприємницької діяльності та психології освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» на II семестр 2011-2012 н.р.
12. *Коваль І.Ф.* Комерціалізація прав інтелектуальної власності : навчальний посібник. Донецький національний університет імені Василя Стуса, Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності НАПрН України. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 271 с.

13. *Коротюк О.В.* Цивільний кодекс України. Книга IV. Право інтелектуальної власності : науково-практичний коментар. К. : ОВК, 2022. 340 с.
14. *Кулініч О.О.* Охорона та захист прав інтелектуальної власності: економіко-правові підходи. Видавництво «Ліра-К», 2019. 276 с.
15. *Лазебний В.С., Розорінов Г.М., Толюпа С.В.* Основи інтелектуальної власності та її захисту. К.: Видавництво «Ліра-К», 2011. 160 с.
16. *Кулініч О.О.* Право фізичної особи на власне зображення: сучасний стан та перспективи розвитку. Одеса, 2016. 322 с.
17. *Мікульонок І.О.* Інтелектуальна власність: навч. посіб. 3-тє вид., переробл. і допов. К. : НТУУ «КПІ», 2012. 238 с.
18. Методичні рекомендації щодо основних вимог законодавства в сфері охорони прав на сорти рослин. Режим доступу: <https://www.cherk-consumer.gov.ua/novyny/2901-metodychni-rekomendatsii-shchodo-osnovnykh-vymoh-zakonodavstva-v-sferi-okhorony-prav-na-sorty-roslyn>
19. *Орлюк О., Майданик Л., Кронда О., Кашинцева О., Зеров К.* Competition and Intellectual Property Law in Ukraine. Editors: Heiko Richter. Springer Berlin, Heidelberg. XXI, 605. <https://doi.org/10.1007/978-3-662-66101-7>
20. *Остапенко Г. З., Чомахашвілі О. Ш.* Актуальність правової охорони секретних винаходів в Україні в умовах війни. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2022. Том 1, N 74. С. 107–112.
21. *Пахаренко-Андерсон А., Шамріна О.* Право на сорт рослин: головні поняття. *Юридична газета online*. Режим доступу: <https://jur-gazeta.com/publications/practice/zahist-intelektualnoyi-vlasnosti-avtorske-pravo/pravo-na-sort-roslin-golovni-ponyattya.html>
 1. Право інтелектуальної власності: Акад. курс / О. П. Орлюк, Г. О. Андрощук, О. Б. Бутнік-Сіверський та ін.; За ред. О. П. Орлюк, О. Д. Святоцького. К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. 696 с.
 2. Право інтелектуальної власності : підручник / за заг. ред. С.Б. Булеци, О.І. Чепис. Ужгород: РІК-У, 2019. 488 с.
 3. *Романадзе Л., Цибульов П.М., Кулініч О.О.* Інтелектуальна власність: підруч. Видавничий дім «Гельветика», 2019. 424 с.
 4. *Світличний О.П.* Право інтелектуальної власності: підручник. Вид. 2, змін. і доп. К.: НУБіП України, 2016. 355 с.
 5. *Харитоновна О.І.* Права інтелектуальної власності у галузі іт у контексті оновлення цивільного законодавства України. *Інформаційні технології в умовах оновлення цивільного законодавства*: матер. Всеукр. кругл. столу (м. Одеса, 13 черв. 2020 р. / За заг. ред. О. І. Харитоновної, Є. О. Харитоновна. Одеса: Фенікс, 2020. С. 10-12.
 6. Угода про асоціацію України з Європейським Союзом в системі джерел права інтелектуальної власності: монографія / О.В. Кадєтова; за науковою редакцією О.П. Орлюк; Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності Національної академії правових наук України Київ : Юрінком Інтер, 2019. 343 с.
 7. Цивільно-правовий захист права власності: навч.-метод. посіб. для здобув. освітньо-наук. програми «Д-р філософії», спец. «Приватне право і підприємництво» [Електронне видання] / за ред.: Є. О. Харитоновна, К. Г. Некіт ; Нац. ун-т «Одеська юрид. академія». Одеса: Фенікс, 2023. 53 с.
 8. *Ястремська О.О.* Інтелектуальна власність: навчальний посібник. Харків: Вид. ХНЕУ, 2013. 124 с.

9. Якубівський І.Є. Набуття, здійснення та захист майнових прав інтелектуальної власності в Україні: монографія. Міністерство освіти і науки України, Львівський національний університет імені Івана Франка. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2018. 521 с.

Інформаційні ресурси

1. *Бібліотечно-інформаційні ресурси* - книжковий фонд читального залу Львівського НУП (м. Дубляни, вул. В. Великого, 1, Львівської національної наукової бібліотеки України ім. Стефаника (вул. Стефаника, 2).

2. *Електронні інформаційні ресурси:*

Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОПІВ). Режим доступу: <https://www.wipo.int/portal/en/>

Міністерство економіки України. URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>

Міністерство аграрної політики та продовольства України. URL: <https://minagro.gov.ua/>

Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій (УКРНОІВІ). Режим доступу: <https://nipo.gov.ua/>

Офіційний вебпортал парламенту України. Режим доступу <http://zakon.rada.gov.ua/>

Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/>

Офіційний сайт Львівської національної наукової бібліотеки України ім. В. Стефаника. Режим доступу: www.lsl.lviv.ua

Державна система правової охорони інтелектуальної власності. Режим доступу <https://ukrpatent.org/uk>

Патентно-інформаційні фонди. Режим доступу: <https://ukrpatent.org/uk/articles/patents>

Біржа промислової власності. Режим доступу: <http://exchange.iii.ua/uk>

Журнал «Інтелектуальна власність в Україні». Режим доступу: <https://intelvlas.com.ua/>

Журнал «Теорія і практика інтелектуальної власності». Режим доступу: <https://inprojournal.org/mainpage/>

Юридична газета: онлайн. Режим доступу: <https://yur-gazeta.com/>